

3. Кельман Л. М. Соціально-політичні фактори впливу на правозастосовну діяльність: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. К., 2007. 20 с.

4. Мінченко О. В. Особливості здійснення юридичної діяльності в умовах германської правової сім'ї: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2009. 20 с.

5. Дубінчак В. М. Правоохоронна діяльність: сутність, суб'єкти, засоби забезпечення (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». К., 2010. 20 с.

6. Дума В. В. Правозастовча діяльність та форми її здійснення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». К., 2010. 20 с.

7. Грібов М. Л., Козаченко О. І. Негласне співробітництво в механізмі забезпечення прав людини: монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 352 с.

8. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. 576 с.

Чернецька О. А.,
аспірантка кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СУДАМИ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІ ПЕРЕДБАЧЕНА СТ. 44³ КУпАП

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 року № 211 «Про запобігання поширенню територією України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Cov-2» з березня 2020 року на всій території України запроваджено карантин, який згодом було продовжено. На працівників Національної поліції, Національної гвардії та посадових осіб органів місцевого самоврядування покладено обов'язки щодо контролю за дотриманням заборон, встановлених постановою Кабінету Міністрів України №1236 від 09.12.2020 року, зокрема оформлення відповідних матеріалів про

правопорушення для притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності. Однак, як показує практика прийняття судами рішень та притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності не є однозначною. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 року № 530 КУпАП доповнено ст. 44³ «Порушення правил щодо карантину людей», якою встановлено адміністративну відповідальність за порушення правил, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19.

Як свідчать результати аналізу справ про адміністративні правопорушення за ст. 44³ КУпАП, які були розглянуті судами протягом 2020-2022 років у більшості випадків провадження у справах закрито у зв'язку з відсутню складу адміністративного правопорушення або повернуто до підрозділів поліції для доопрацювання, оскільки протоколи про адміністративне правопорушення не відповідали вимогам ст. 256 КУпАП.

Наприклад, суддя Дергачівського районного суду Харківської області повернув справу про адміністративне правопорушення за ст. 44³ КУпАП для належного оформлення до відділу поліції. Підставою для повернення слугувало відсутність доказів винуватості особи у вчиненні правопорушення [2].

Постановою Виноградівського районного суду Закарпатської області провадження у справі про адміністративне правопорушення за ч.1 ст.44³ КУпАП закрито на підставі п.1 ст. 247 КУпАП у зв'язку з відсутністю події і складу адміністративного правопорушення. Закриваючи провадження по справі суддя вказав, що матеріали справи не містять доказів вчинення особою правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 44³ КУпАП, а саме: особа, яка притягається до відповідальності не є суб'єктом господарювання, а є лише особою, працю якої цей суб'єкт використовує. Отже, така особа не несе відповідальність за невиконання суб'єктом господарювання встановлених законодавством обов'язків [6].

Проте, найчастіше судді закривають провадження по справі у зв'язку із малозначністю вчиненого адміністративного правопорушення.

Так, відповідно до ст. 22 КУпАП орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити правопорушника від адміністративної відповідальності та обмежитись усним зауваженням у разі малозначності вчиненого ним адміністративного правопорушення [1].

Як свідчить судова практика переважна більшість висновків суддів щодо малозначності правопорушення ґрунтується на наявності пом'якшуючих обставин, зокрема беруться до уваги характер вчиненого правопорушення, особу порушника, ступінь її вини, майновий стан. Наприклад, суддя Ічнянського районного суду Чернігівської області звільнив особу від адміністративної відповідальності за ч. 1 ст.44³ КУпАП, у зв'язку із малозначністю вчиненого адміністративного правопорушення та оголосив їй усне зауваження, оскільки раніше особа до адміністративної відповідальності не притягувалась, враховуючи відсутність завданої шкоди, умови та ситуацію, в яких правопорушення вчинене [5].

Рішенням Червоноградського міського суду Львівської області скасовано постанову про притягнення до адміністративної відповідальності по справі про адміністративне правопорушення про накладення адміністративного стягнення за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч.2 ст.44³ КУпАП у виді штрафу в розмірі 255 гривень та закрито провадження по справі на підставі п.1 ст.247 КУпАП, за відсутності події та складу адміністративного правопорушення, передбаченого ч.2 ст.44³ КУпАП. Скасовуючи постанову про притягнення до адміністративної відповідальності, суд вказав на те, що працівниками поліції були порушені права особи, яка притягується до відповідальності, передбачені ст. ст. 268, 280 КУпАП [3].

Таким чином, закриваючи провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44³ КУпАП, суди керуються основними принципами судочинства в Україні, а також активно застосовують практику Європейського суду з прав людини, відповідно до якої суд не має права

самостійно редагувати фабулу правопорушення, відображену в протоколі, яка по суті становить виклад обвинувачення у вчиненні певного правопорушення, винуватість у скоєнні якого певна особа має доводити в суді, а також суд не має права самостійно відшукувати докази винуватості особи у вчиненні правопорушення, оскільки в такий спосіб неминуче перебиратиме на себе функції обвинувача, позбавляючись статусу незалежного органу правосуддя, що є порушенням ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Однак, не зважаючи на велику кількість закритих проваджень, все ж таки суди притягують винних осіб до відповідальності за порушення передбачені ст. 44³ КУпАП.

Так, наприклад постановою Красноармійського міськрайонного суду Донецької області суб'єкта господарювання визнано винним у скоєнні правопорушення, передбаченого ч.1 ст.44³ КУпАП та накладено на нього адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що складає 17000 (сімнадцять тисяч) грн. Підставою для накладання штрафу слугувала допуск продавця до роботи з обслуговування громадян без документу про повний курс вакцинації [4].

Отже, з аналізу змісту судових рішень вбачається, що провадження у справах закриваються з підстав відсутності в протоколах про адміністративні правопорушення посилання на норми Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» чи іншого нормативно-правового акта, який порушила особа та в чому конкретно полягають такі порушення; допущення помилок під час складання протоколів (відсутність інформації, яка має бути наявна в протоколі обов'язково, чи зазначення помилкових даних); не надано достатніх доказів на підтвердження вчинення особою адміністративного правопорушення. Тобто такі обставини, свідчать про відсутність доведеності складу адміністративного правопорушення, а також з огляду на приписи ст. 62 Конституції України, відповідно до якої обвинувачення не може ґрунтуватися на припущеннях, а всі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Що стосується притягнення правопорушників до відповідальності за ст. 44³ КУпАП, в цьому питанні судова практика немає однозначного підходу. Так одні судді визнають особу винною у вчиненні правопорушення та накладають на неї штраф, інші визнають особу винною у вчиненні правопорушення, проте звільняють від відповідальності у зв'язку із малозначністю скоєного правопорушення. На нашу думку, результат розгляду справи залежить від внутрішнього переконання судді та його суб'єктивного сприйняття конкретної ситуації, а також ступеня суспільної небезпечності вчиненого протиправного діяння.

Підсумовуючи вищевикладене, можливо дійти висновку, що такі обставини демонструють, що у 2020-2022 роках механізм притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчиняли адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44³ КУпАП, практично не працював. При наявності прямо протилежних висновків в рішеннях судів важко говорити і про дотримання принципу правової визначеності під час розгляду адміністративних справ. Малоефективна система притягнення до відповідальності негативно впливає і на загальний стан дотримання законодавства за порушення правил карантину, санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Постанова Верховної Ради Української РСР від 7 грудня 1984 року № 8074-Х. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n4415>.
2. Постанова Дергачівського районного суду Харківської області від 10.03.2021 року по справі № 619/1248/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95414377>.

3. Рішення Червоноградського міського суду Львівської області від 30.07.2021 року по справі № 444/1373/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98723230>.

4. Постанова Красноармійського міськрайонного суду Донецької області від 08.11.2021 року по справі № 235/8006/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100878060>.

5. Постанова Ічнянського районного суду Чернігівської області від 21.12.2021 року по справі № 733/1342/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102080900>.

6. Постанова Виноградівського районного суду Закарпатської області від 11.02.2022 року по справі № 299/349/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103114364>.

Юськов Д. С.,

*аспірант кафедри публічного управління
та адміністрування спеціальності
281 Публічне управління та адміністрування
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського*

УЧАСТЬ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ

Із початку 2010-х рр. Україна при реалізації громадян права на освіту почала декларувати державно-громадську модель управління освітою, що значно розширює участь інститутів громадянського суспільства в реалізації державної освітньої політики. «Національна доктрина розвитку освіти України на 2012–2021 рр.» зазначає, що «сучасна система управління освітою має розвиватися як державно-громадська, повинна враховувати регіональні особливості, тенденції до зростання автономії навчальних закладів, конкурентноспроможність їх освітніх послуг. Діяльність освітян спрямовується на пошуки нових демократичних відкритих моделей управління освітою, що зорієнтовують освітні процеси не на відтворення, а на розвиток. У ній передбачається забезпечення державного